

Släktforskningskurs 2018 – Stolpar pass 3

Bild	Stolpar
1	Lektionspass 3 Att läsa gamla handlingar Skrivstil Stavning och gamla ord Latinska uttryck Namnskicket förr Namnvarianter, normalisering Kalendrar Läxa
2	Att läsa gamla handlingar Skrivstil – för nybörjare det största problemet, men efter ett tag blir de andra problemen värre; jämför, gissa vad det borde stå mht vilken sorts anteckning det är – lär Dig ortnamnen! Stavning och förkortningar Meningsbyggnad och skiljetecken Gamla ord Latin i kyrkböckerna Original, skannade dokument, fotograferade dokument
SKRIVSTILEN	
3	Skrivstilen 1 Visar exempel från olika tider – obs! stålpennan först nämnd i Sverige 1836! Bläck av ekgalläpplen, järnsulfat och vinäger! 1540: förkortningar, romerska siffror – besynnerliga "x", tappar bokstäver här och där: "Siundratt Hrede" = Sjuhundra Härad, "Hssebij" = Härsby 1571: tecken för myntenheter, förkortningar: "Löp alz pn" = Belöper sig alltså penningar"
4	Skrivstilen 2 1675: Kolumnuppställda räkenskaper 1749: Kolumnuppställd husförhörlängd, prydlig skrift vid start, sedan sämre

5	Skrivstilen 3 1807: Förtryckt husförhörlängd, men ack vilket dåligt tryck! Kladdiga ändringar i stället för att skriva om 1891: Den sista husförhörlängden. Förtryckt, noggranna anvisningar i förordet, familjerna tydligt skilda, prydlig handstil
6	Stavning Några exempel: Dubbeltecknad vokal: Määlsättra h efter lång vokal: Mählsättra fv, fu, ffu, w, fw för v: haffua dh, th för d: thetta j, ij, y för långt i: wýd, wjd ch eller q för k: Chierstin, qvinnor extra i när g uttalas som j: giästabud i och j utbytbara: hiälpa, siuk
7	De svåraste bokstäverna A med fri stapel E, N, U H och S K Fördubblingstecken, förkortningstecken Bokstavskombinationer, versaler DELA UT SKRIVSTILSEXEMPLEN
8	Nu skall vi läsa ur några kyrkböcker tillsammans Rö Lla:1 1685 bild 760: De allra första födelsenotiserna (börja vid "ANNO 1685 d 3 Decembr") <u>Notera versaler, enkel-s, dubbel-s</u> Rö Cl:1 1706 sid 3: Födelsenotiser (alla) <u>Glömt barnets namn, Jelsby, slut-s som z, "son" tappas</u> Rö Cl:2 1752 sid 80: Födelsenotiser med krusidullstil <u>Konsekvent lutning, långa staplar, extraslängar i slutet av ord (Väl skuren gåspenna!)</u> Rö Cl:3 1797 bild 650: Födelsenotiser med normal skrift <u>Nästan inga staplar på "d", Wäsby för</u>

	<u>män, Väsby för kvinnor! Ob = kors = död (späd). Streck under "dr" , inget streck över "u"</u> <u>Rö CI:4 1829 bild 113: mer likt stilen som lärdes ut på 1950-talet Långa och korta "s" blandas, nedöglä på "h" – otvungen avstavning (Stina E-riksdotter längst ned t h)</u> <u>Rö CI:7 1884 bild 1070: Födelsenotiser, lättläst. Vissa förnamn förkortas: And., Charl. En del originella stavningar: Sjärvik =Skärvik, annars klasisk gammalstavning: "landtbruk", "godsegaren", "slagtaren"</u>
9	Gamla ord Särskilt svårt när orden inte används längre! Försök alltid med Internet! Redskap och husgeråd – "Släktforskarens uppslagsbok", "Ordbok för släktforskare", Internet Hantverks- och jordbrukstermer Klädesplagg Titlar och yrkesbeteckningar Juridiska och administrativa termer Mått, mynt och vikt – "Vad kostade det?" Sjukdomar – Hans Högmans hemsida t ex
10	Meningsbyggnad Långa, långa meningar, invecklad syftning, inte alltid skiljetecken – detta är en dombokstext, man har nog ansträngt sig extra för att det skulle bli rätt. På andra ställen är det värre. Man kan behöva rita ett diagram för att begripa vem som är vem
11	Att reda ut släktrelationer Utan att rita ett diagram går det knappt att begripa hur de omtalade personerna är släkt!
12	Latin i kyrkböckerna ibidem: på samma ställe ejusdem: samma (dag eller månad) eodem: samma (plats eller dag) testes: (dop)vittnen infra: nedan supra: ovan helgdagsnamnen ... och många fler

	friska upp de latinska siffrorna! De används fortfarande anno MMXI DELA UT KORTA LATINLISTAN, Latin för släktforskare
13	Kalendrarna Tre olika! Här är litet detaljer. Använd den inbyggda kalendern i Min släkt!
14	Sön- och helgdagsnamn på latin Dela ut söndagslistan
15	Namnskick Förnamn och patronymikon Förnamn och gårdsnamn eller yrkesbeteckning Kvinnor omnämns i tidiga källor som "NN:s hustru" eller bara som en siffra
16	Patronymikonsystemet Gustav Vasas anor tre generationer bakåt. Han kallade sig aldrig "Vasa"!
17	Hur man döpte sina barn Stränga regler – namn ur släkten Om regeln inte stämmer – bli misstänksam! Har ett eller flera barn dött?
18	Namnvarianter och normalisering Inga stavningsregler Flera varianter av samma namn, smeknamn Förkortade patronymika Normalisering DELA UT KORTA NAMNLISTAN, LÅNGA KOMMER PÅ NÄTET
19	Släktnamn
20	Titlar
21	Jordnatur och vanligt folks villkor
22	Sammanfattning Skrivstil Stavning och gamla ord Latinska uttryck

	Namnskick Namnvarianter, normalisering Kalendrar <u>Läxa</u>: Läs en text, skriv med modern stavning, tolka – facit nästa pass DELA UT TEXTPROV
--	---